

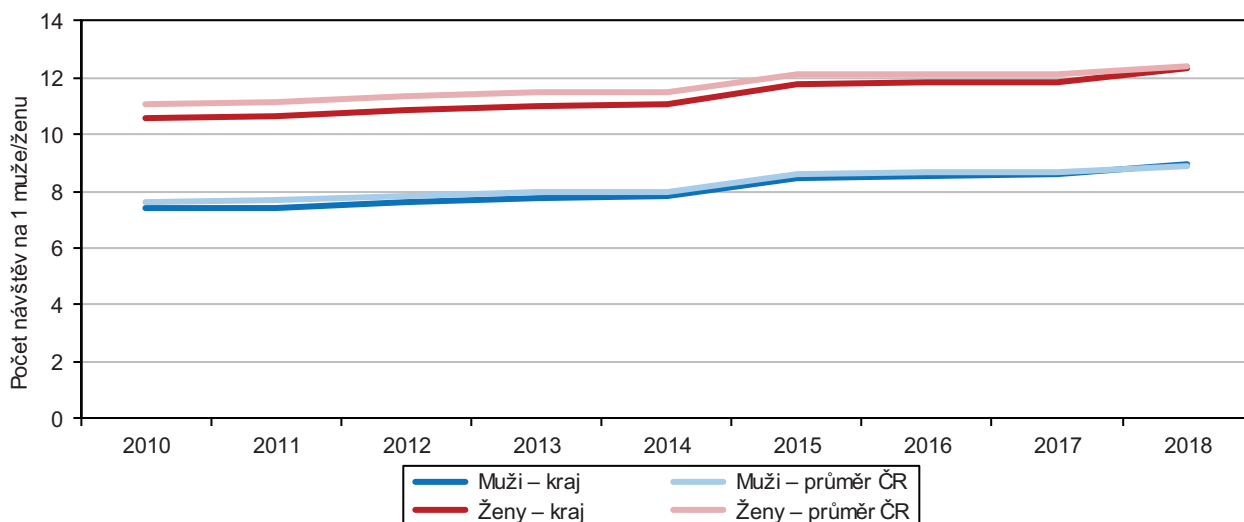
4. Zdravotní péče

Ambulantní péče

Ambulantní péče je zdravotní péčí, při níž není nutná hospitalizace nebo přijetí pacienta na lůžko do zdravotnického zařízení, které poskytuje jednodenní péči, a je poskytována lékaři primární péče nebo odbornými specialisty. Mezi zařízení ambulantní péče se řadí například ordinace praktických lékařů pro dospělé, praktických zubních lékařů, ambulantních specialistů nebo rehabilitační (fyzioterapeutická) zařízení. Zdrojem dat je Národní registr hrazených zdravotních služeb (NRHZZ) naplňovaný daty zdravotních pojišťoven.

Návštěvy (kontakty) v zařízeních ambulantní péče na 1 obyvatele podle pohlaví v Pardubickém kraji a ČR

Pramen: ÚZIS

V průběhu roku 2018 navštívily ženy z Pardubického kraje některá ze zařízení ambulantní péče v průměru 12krát, muži devětkrát. Ve srovnání s rokem 2010 se zvýšil průměrný počet návštěv všech typů ambulantních zařízení u obou pohlaví, u žen v kraji v průměru o 16,1 %, u mužů byl nárůst vyšší (o 21,2 %). Mezi **nejčastěji navštěvovaná zařízení ambulantní péče** v kraji jak u žen, tak i u mužů patří ordinace ambulantních specialistů (7,1 návštěv na 1 ženu; 4,7 návštěvy na 1 muže). Další v pořadí jsou ordinace praktického lékaře pro děti a dorost a praktického lékaře pro dospělé, které navštěvují častěji ženy (2,5 resp. 2,6) než muži (2,4 resp. 2,2).

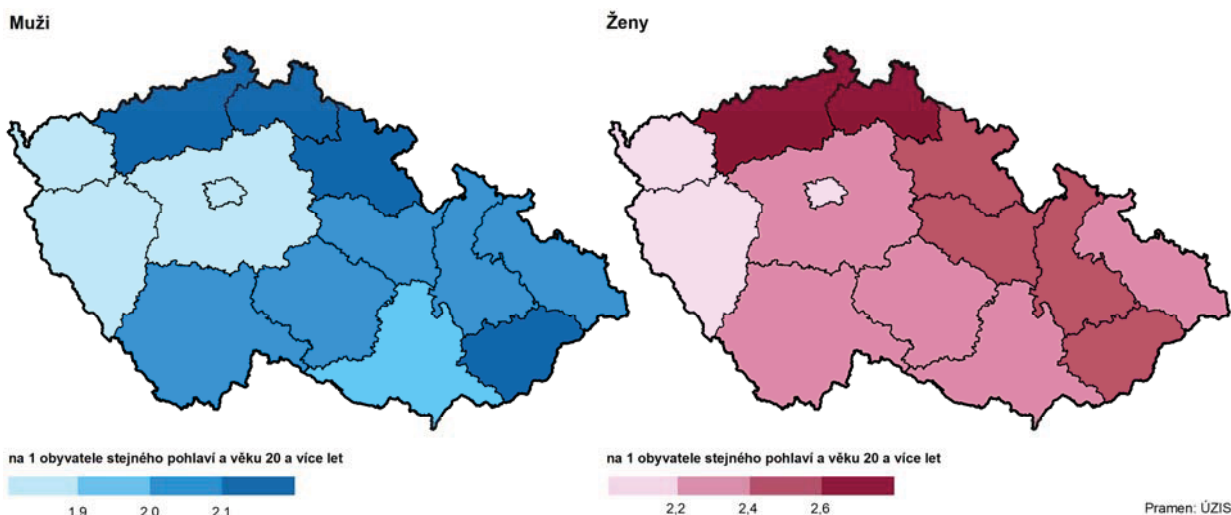
Ambulantní péče podle vybraných odborností a pohlaví

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

	Návštěvy (kontakty) v zařízeních ambulantní péče na 1 obyvatele				
	2010	2012	2014	2016	2018
	Muži				
Celkem	7,39	7,62	7,80	8,54	8,95
z toho					
praktický lékař pro dospělé (20+)	1,28	1,38	1,40	2,01	2,16
praktický lékař pro děti a dorost (0–19)	2,27	2,44	2,38	2,35	2,42
praktický zubní lékař	1,36	1,39	1,39	1,45	1,44
ambulantní specialisté celkem	4,06	4,11	4,27	4,44	4,69
rehabilitace (fyzioterapeut)	0,47	0,51	0,53	0,58	0,61
	Ženy				
Celkem	10,59	10,81	11,04	11,80	12,29
z toho					
praktický lékař pro dospělé (20+)	1,50	1,66	1,68	2,42	2,59
praktický lékař pro děti a dorost (0–19)	2,36	2,64	2,59	2,48	2,50
praktický zubní lékař	1,65	1,66	1,66	1,71	1,70
ambulantní specialisté celkem	6,60	6,60	6,77	6,83	7,09
rehabilitace (fyzioterapeut)	0,67	0,71	0,75	0,83	0,92

V mezikrajském srovnání návštěvnosti **ordinací praktických lékařů pro dospělé** na obyvatele se s nejvyšším počtem (v průměru let 2016–2018) umístil u obou pohlaví Liberecký kraj (2,63 návštěv na 1 ženu za rok; 2,17 návštěv na 1 muže za rok); ženy z Pardubického kraje se zařadily na pátou pozici (2,48), muži o stupínek níže (2,06). Nejmenší počet návštěv ordinací praktických lékařů vykázalo Hlavní město Praha (ženy – 1,89; muži – 1,53) a Plzeňský kraj (ženy – 2,12; muži – 1,79).

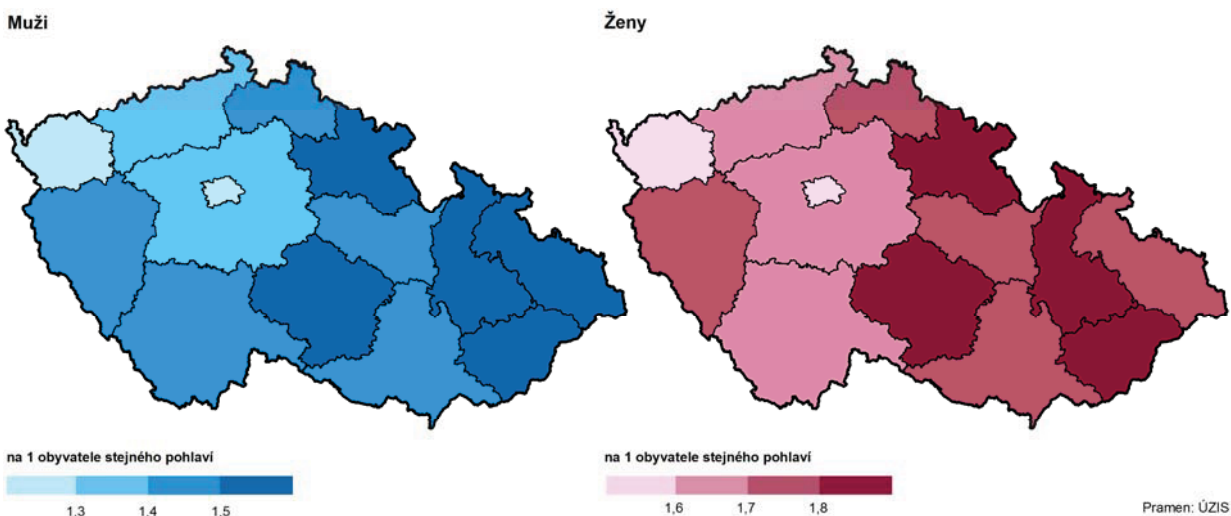
Návštěvy (kontakty) v ordinacích praktických lékařů pro dospělé podle pohlaví a krajů
(průměr let 2016–2018)

Dlouhodobě v kraji zaznamenáváme nadprůměrnou návštěvnost **ordinací praktických lékařů pro děti a dorost**. Dívky do 19 let byly v kraji v roce 2018 u praktického lékaře pro děti a dorost v průměru 2,5krát; během devíti let měly dívky nejvyšší návštěvnost u praktických lékařů v mezikrajském srovnání čtyřikrát. Chlapci navštívili svého praktického lékaře během roku 2018 v průměru 2,4krát, od roku 2010 měli chlapci v kraji nejvyšší návštěvnost šestkrát.

Ordinace praktických zubních lékařů navštěvují nejčastěji obyvatelé Zlínského kraje, ženy v průměru 1,9krát za rok (průměr let 2016–2018), muži 1,6krát. Obyvatelé Pardubického kraje se umístili shodně na deváté příčce (ženy – 1,71; muži – 1,44); nejnižší počet návštěv realizovali obyvatelé Hlavního města Prahy (ženy – 1,50; muži – 1,25) a Karlovarského kraje (ženy – 1,55; muži – 1,28).

Návštěvy (kontakty) v ordinacích praktických zubních lékařů podle pohlaví a krajů (průměr let 2016–2018)

Nemocnice akutní péče, zařízení poskytující následnou a dlouhodobou péči

Data o počtu hospitalizací a průměrné ošetrovací době v nemocnicích akutní péče a ostatních lůžkových zařízeních jsou převzata z NRHZS a jedná se o data zdravotních pojišťoven. Mezi nemocnice akutní péče jsou zařazeny nemocnice a fakultní nemocnice.

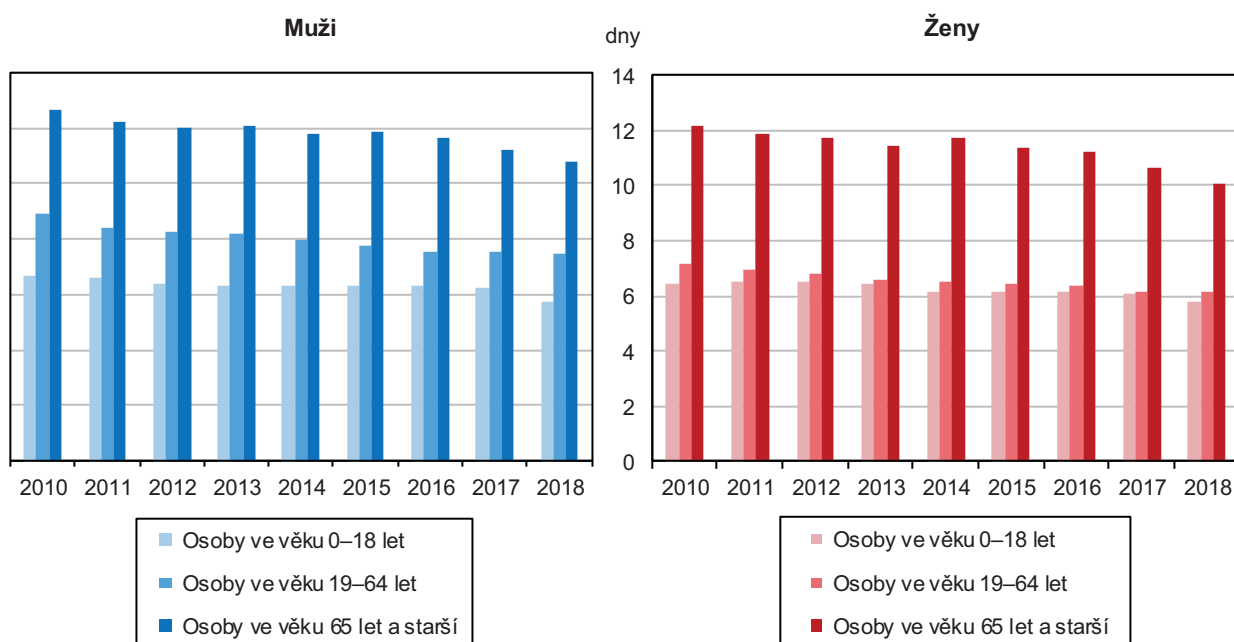
Počet osob s bydlištěm v kraji hospitalizovaných v **nemocnicích akutní péče** se dlouhodobě snižuje; v roce 2018 bylo hospitalizováno 64,4 tisíce obyvatel kraje, z toho 54,4 % žen. Od roku 2010 se snížil počet hospitalizovaných o 3,6 % a podíl žen byl na začátku sledovaného období o 1 procentní bod vyšší.

Hospitalizované ženy ve věku 19–64 let tvořily vyšší podíl ze všech hospitalizovaných žen (49,2 %) než **muži** v téže věkové skupině (41,9 %). V ostatních věkových kategoriích byli silněji zastoupeni muži – nejstarší kategorie mužů ve věku 65 a více let tvořila mezi hospitalizovanými muži 36,0 % (u žen ve stejné věkové skupině – 34,1 %). Nejmladší věková kategorie hospitalizovaných do 18 let byla u mužů zastoupena 22,1 % (u žen 16,8 %).

Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích akutní péče v roce 2018 dosáhla v kraji hodnoty 7,8 dne (při průměru ČR 8,0 dne); v čase se však průměrná ošetrovací doba snižuje pomalejším tempem v kraji než v celé ČR. U žen v kraji je ošetrovací doba na akutním lůžku (7,4 dne v roce 2018) dlouhodobě nižší než u mužů (8,3 dne). Z hlediska věku pacienta se ošetrovací doba na akutním lůžku v roce 2018 pohybovala od 5,8 dne u dívek do 18 let až po 10,1 dne u žen 65 letých a starších; chlapci do 18 let strávili na lůžku v průměru 5,7 dne a muži 65letí a starší 10,8 dne.

Průměrná ošetrovací doba osob hospitalizovaných v nemocnicích akutní péče podle pohlaví v Pardubickém kraji

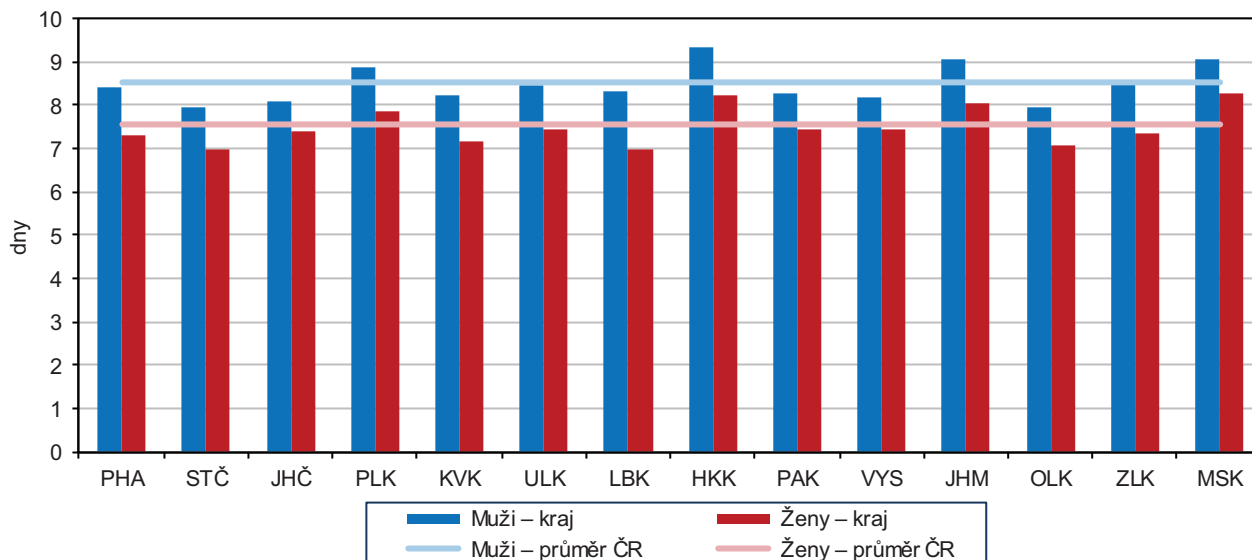
Pramen: ÚZIS

V **mezikrajském srovnání** průměrné ošetrovací doby hospitalizovaných osob v nemocnicích akutní péče v roce 2018 podle pohlaví dosáhl nejvyšších hodnot Královéhradecký kraj (9,3 dne a první pozice u mužů; 8,2 dne a druhá pozice u žen) a Moravskoslezský kraj (8,3 dne a první pozice žen; 9,0 dne a třetí pozice mužů); Pardubický kraj se zařadil doprostřed krajů (7,4 dne a sedmé pořadí žen; 8,3 dne a deváté pořadí u mužů). Nejkratší dobu stráví v průměru v nemocnicích akutní péče muži z Olomouckého kraje (7,9 dne) a ženy ze Středočeského kraje (7,0 dne).

Průměrná ošetrovací doba osob hospitalizovaných v nemocnicích akutní péče podle pohlaví a krajů v roce 2018

Pramen: ÚZIS

Mezi **zařízení poskytující následnou a dlouhodobou péči** lze zařadit například léčebny pro dlouhodobě nemocné, zařízení poskytující péči na ošetrovatelských lůžkách, nemocnice následné (ošetrovatelské) péče, lůžková zařízení hospicového typu poskytující paliativní péči, odborné léčebné ústavy a další.

Počet obyvatel kraje hospitalizovaných v **zařízeních následné a dlouhodobé péče** v roce 2018 činil více než 10 tisíc osob, z toho 56,3 % tvořily ženy. Od roku 2010 se počet osob léčených v zařízeních následné a dlouhodobé péče snížil (pokles o 8,0 %), výraznější pokles byl zaznamenán u žen (o 12,2 %) než u mužů (o 1,8 %).

Zdravotní stav

Podle údajů NRHZS zjišťujeme v kraji dlouhodobě zvýšený výskyt **hypertenzní nemoci** (trvale vysoký tlak krve). V roce 2018 se tato diagnóza v Pardubickém kraji týkala 61,9 tisíc žen a 56,6 tisíce mužů; v letech 2014 až 2018 (v přepočtu na 1 000 obyvatel) se obě pohlaví pohybují v mezikrajském srovnání na druhé až čtvrté nejvyšší pozici.

Ischemické nemoci srdeční se v kraji týkají většího počtu mužů (15,8 tisíc v roce 2018) než žen (13,5 tisíce), počet onemocnění se dlouhodobě snižuje. V mezikrajském srovnání (v přepočtu na 1 000 obyvatel) se nemocní ischemickou nemocí srdeční v kraji pohybují v posledních pěti letech na třetí až páté nejnižší pozici. Do skupiny závažných chronických onemocnění patří i **cévní nemoci mozku**. V roce 2018 bylo v Pardubickém kraji 10,5 tisíce pacientů s touto diagnózou, z toho tvořily ženy 52,6 %. V mezikrajském srovnání patří výskyt cévních nemocí mozku v kraji mezi nejnižší.

Pacienti s vybraným chronickým onemocněním

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

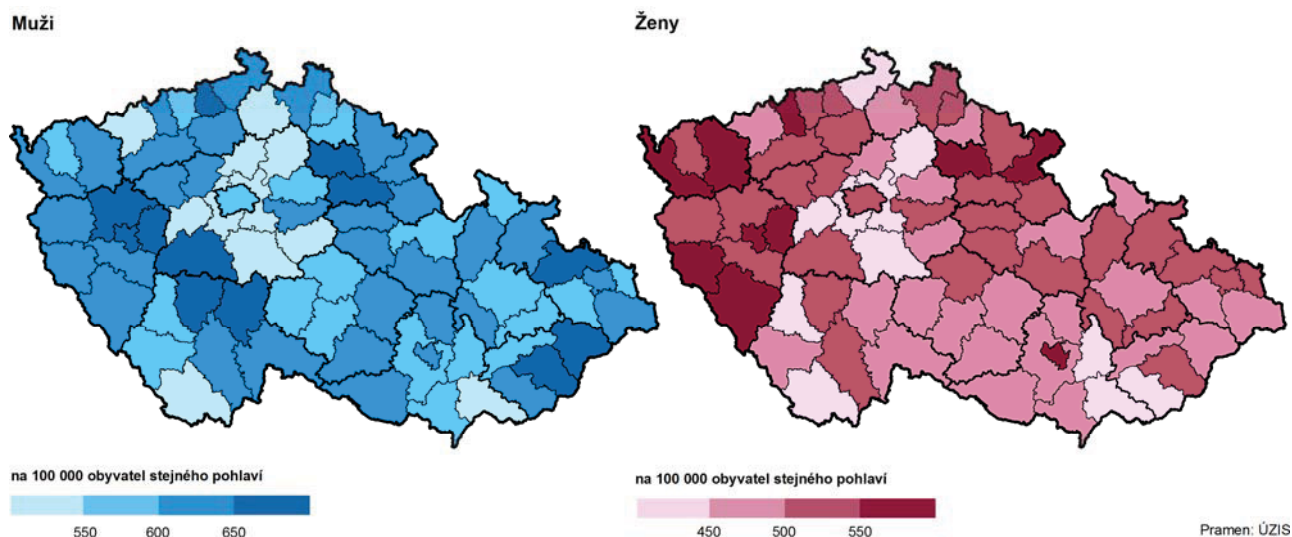
na 1 000 obyvatel

	2014	2015	2016	2017	2018
Muži					
hypertenzní nemoci	192,6	216,2	218,9	220,2	219,9
ischemické nemoci srdeční	64,9	65,6	64,1	62,7	61,3
cévní nemoci mozku	20,4	20,4	20,2	19,6	19,2
Ženy					
hypertenzní nemoci	217,0	237,5	240,2	238,7	236,5
ischemické nemoci srdeční	59,7	59,1	56,6	54,2	51,6
cévní nemoci mozku	23,3	22,7	22,4	21,9	21,0

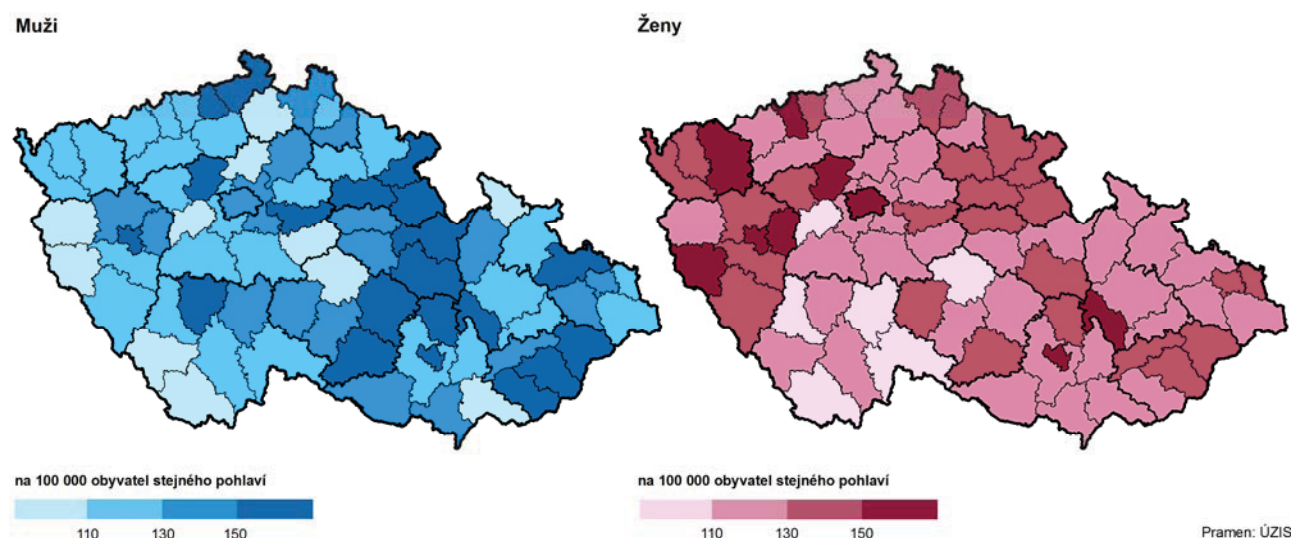
Dle údajů z Národního onkologického registru bylo v Pardubickém kraji zjištěno 552,7 nových případů onemocnění **zhoubnými novotvarami** na 100 000 obyvatel (v průměru let 2012–2016); pod republikovým průměrem byla incidence⁸ zhoubných novotvarů jak u mužů v kraji (602,3), tak i u žen (504,4). Nejvyšší zastoupení mužů s incidencí zhoubných novotvarů měli v regionálním pohledu muži ve svitavském okrese (641,1), kteří v porovnání 76 okresů ČR a Hlavního města Prahy obsadili 20. pozici. Nejvyšší počet žen s incidencí zhoubných novotvarů vykázal okres Pardubice (519,4 na 100 000 žen), v republikovém srovnání obsadily ženy z Pardubicka 28. pozici.

Incidence zhoubných novotvarů podle pohlaví a okresů (průměr let 2012–2016)

Porovnáním výskytu **zhoubných novotvarů** (dále ZN) **dle jednotlivých diagnóz** se nad republikovým průměrem ve výskytu ZN tlustého střeva a konečníku umístily **ženy** z orlickoústeckého (63,7 žen na 100 000 obyvatel stejného pohlaví) a chrudimského okresu (61,6) a s diagnózou ZN prsu ženy z pardubického okresu (35,3). **Muži** z Pardubického kraje se umístili nad republikovým průměrem ve výskytu ZN prostaty v okresech Svitavy (163,4), Ústí nad Orlicí (154,1) a Chrudim (139,4). Nejčtenější výskyt ZN prostaty v republikovém srovnání krajů byl zjištěn v kraji Zlínském (169,6) a v Pardubickém kraji (145,4).

Incidence zhoubného novotvaru prostaty u mužů a zhoubného novotvaru prsu u žen podle okresů (průměr let 2012–2016)

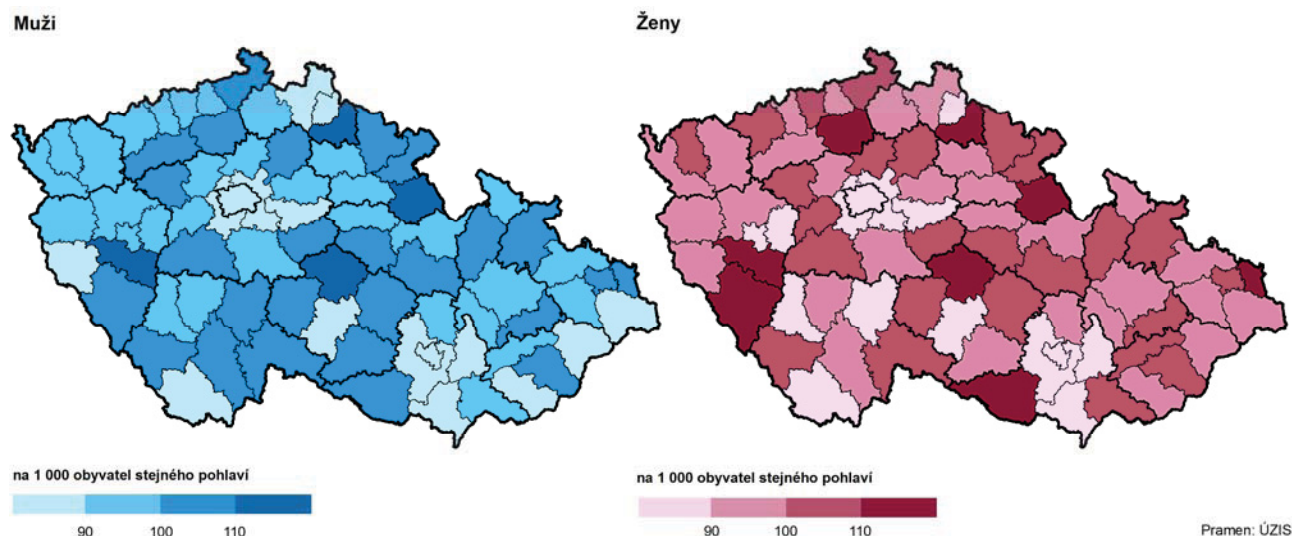

⁸ Nemocnost, počet nových onemocnění k počtu obyvatel v určitém období.

Diabetes je souhrnný název pro skupinu závažných chronických onemocnění, která se projevují poruchou metabolismu sacharidů. V Pardubickém kraji byl v roce 2018 diabetes léčen 52,1 tisícům obyvatel, z toho 50,4 % tvořily ženy. Meziročně vzrostl počet diabetiků v kraji o 2,9 %, od roku 2014 se jejich stav zvýšil o 8,7 %; počet diabetiků mužů se zvyšuje rychlejším tempem než žen (ženy o 6,3 %; muži o 11,2 %).

Nejvyšší počet diabetiků (na 1 000 obyvatel v průměru let 2016–2018) byl u **mužů** v kraji evidován v okrese Svitavy (105,7) a Chrudim (104,2); muži s diabetem ze jmenovaných okresů zároveň obsadili desáté, resp. čtrnácté nejvyšší pořadí v porovnání 77 okresů ČR a Hlavního města Prahy. **Ženy** v Pardubickém kraji měly nejvyšší výskyt diabetu, obdobně jako muži, zjištěn v okrese Svitavy (107,4) a Chrudim (104,8); ženy obsadily v meziokresním srovnání čtrnácté, resp. dvacáté pořadí.

Léčení diabetici podle pohlaví a okresů (průměr let 2016–2018)

Nemocenské pojištění, dočasná pracovní neschopnost

V roce 2018 bylo v kraji evidováno 203,6 tis. **nemocensky pojištěných osob**, tj. téměř o 4,6 tis. osob více než v roce předchozím a zároveň nejvíce od roku 2012⁹. Počet nemocensky pojištěných žen dlouhodobě jen mírně převyšuje 48 % ze všech pojištěných osob. Z nemocenského pojištění se poskytuje 6 **peněžitých dávek**: nemocenské, peněžitá pomoc v mateřství, ošetřovné, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a v mateřství, dávka otcovské poporodní péče (tzv. otcovská) – od 1. 2. 2018 a dlouhodobé ošetřovné – od 1. 6. 2018.

Počet **nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti** (DPN) činil v roce 2018 v kraji 85,2 tisíc, meziročně vzrostl o 8,7 tisíc, ve srovnání s rokem 2012 se zvýšil o 30,3 tisíc. Meziroční nárůst pracovní neschopnosti žen v roce 2018 byl výraznější než u mužů; absolutní počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti žen se meziročně zvýšil o 4,6 tisíce případů (u mužů o 4,1 tisíce případů). Podíl žen na počtu nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti v roce 2012 dosáhl 51,3 % a do roku 2018 se zvýšil na 52,4 %. Na nově hlášených případech pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz se v roce 2018 v kraji převážnou měrou podílely případy pracovní neschopnosti pro nemoc, jejichž podíl byl v případě žen vyšší (92,2 %) než u mužů (83,9 %). Pracovní úrazy u mužů (4,1 %) tvořily vyšší podíl z nově hlášených případů pracovní neschopnosti než u žen (1,7 %); zastoupeny byly i ostatní úrazy, jejichž podíl byl výraznější u mužů (12,0 %) než u žen (6,1 %).

⁹ Od roku 2012 je zdrojem dat pro statistiku dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz Informační systém ČSSZ. Tato změna neumožňuje plnohodnotné porovnávání dat do roku 2011 s daty od roku 2012. V letech 2011–2013 poskytoval zaměstnavatel po dobu prvních 21 dní dočasné pracovní neschopnosti náhradu mzdy a OSSZ vyplácely nemocenské až od 22. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti; od 1. 1. 2014 vyplácejí zaměstnavatelé náhradu mzdy za prvních 14 dnů pracovní neschopnosti a od 15. kalendářního dne nemocenské vyplácejí OSSZ.

Dočasná pracovní neschopnost pro nemoc a úraz podle okresů v roce 2018

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

Kraj, okresy	Průměrný počet osob nemocensky pojištěných	Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti				Průměrný denní stav dočasně práce neschopných celkem v osobách
		celkem	v tom pro			
			nemoc	pracovní úrazy	ostatní úrazy	
Muži						
Pardubický kraj	105 056	4,12	3,25	0,23	0,65	4 332
Chrudim	17 055	5,14	4,08	0,29	0,77	876
Pardubice	40 444	3,33	2,61	0,18	0,54	1 346
Svitavy	17 696	4,69	3,67	0,25	0,77	830
Ústí nad Orlicí	29 861	4,29	3,38	0,24	0,66	1 280
Ženy						
Pardubický kraj	98 536	5,29	4,75	0,11	0,43	5 213
Chrudim	15 194	6,30	5,69	0,12	0,48	957
Pardubice	40 214	4,27	3,86	0,07	0,34	1 719
Svitavy	17 380	5,86	5,27	0,15	0,45	1 019
Ústí nad Orlicí	25 748	5,90	5,22	0,15	0,52	1 519

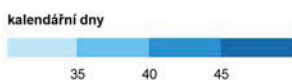
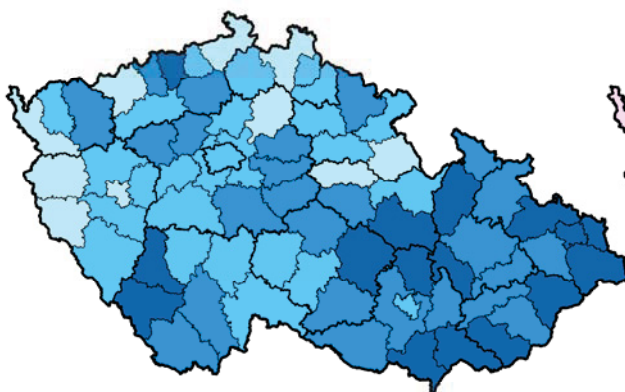
Průměrný denní stav práce neschopných pro nemoc a úraz za rok 2018 činil v kraji 9,5 tisíc osob, v tom 5,2 tisíc žen a 4,3 tisíce mužů. Meziroční nárůst se týkal žen (o 4,9 %) i mužů (6,1 %); ve srovnání s rokem 2012 však byl u žen nárůst výraznější (o 42,3 %) než u mužů (o 37,9 %).

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti vyjadřuje podíl kalendářních dnů pracovní neschopnosti na celkovém kalendářním fondu pojištěnců ve sledovaném období vyjádřený v procentech. V roce 2018 mělo průměrné procento DPN žen v Pardubickém kraji hodnotu 5,29, u mužů bylo nižší (4,12), i v dlouhodobém pohledu je průměrné procento DPN žen vyšší než mužů.

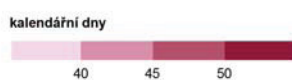
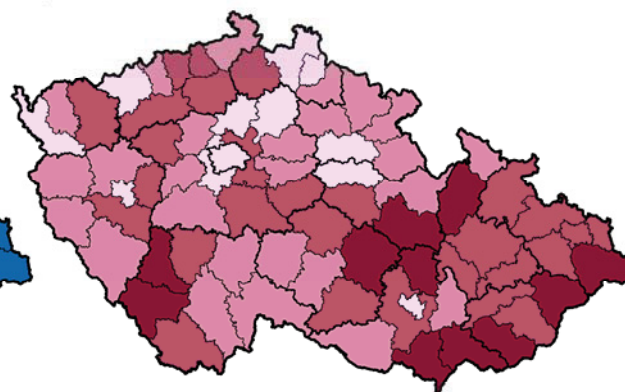
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti žen se v okresech ČR v roce 2018 pohybovala mezi 54,8 dny v okrese Vsetín a nejnižší hodnotou 35,9 dnů DPN v okrese Pardubice. Z okresů Pardubického kraje se nejvýše umístil okres Svítavy (51,7 dny, 9. nejvyšší pozice). Průměrná doba trvání 1 případu DPN mužů se v roce 2018 pohybovala mezi 53,4 dny v okrese Vsetín a 29,5 dny v okrese Rychnov nad Kněžnou. Nejvýše umístěný okres z Pardubického kraje v meziokresním srovnání byl okres Svítavy se 47,0 dny (13. nejvyšší umístění), nejnižší počet dnů na 1 případ DPN měli pojištěnci z okresu Pardubice (33,5 dnů, 5. nejnižší pozice).

Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti podle pohlaví a okresů v roce 2018

Muži

Ženy

Zdroj: ČSÚ